

צה:

חלק פרק אחד עשר סנהדרין

תורה אור

1. ויצא יעקב מבאר שבע וילך תרצה כראשית כ"ו
2. ויסע במקום וילך וישק יצא אל השמש וישק טאבני ויקדים וישם מטאשקו וישב במקום ההוא כראשית כ"ז
3. ואקח אל תרפיל בער הקע הזה ואל תשא בעדס רנה ותפלה ואל תפגע בו כי אני שמש ומלחא: בית אל זה ירושלים חרן מוץ לחרן: כי נח השמש לא נאמר אלא כי נח השמש דמשמע שהיה דעמו לחזור כי עוד היום גדול כיון שראה כי נח השמש לן: ויורח לו השמש משמע השמש שהיה לו כבר שנה כשילו כבר: ומלך דכלה וקושי דדוד: כלאפין לנחמיה: הכס נמי אשתיי אכיסר. מכהני נוב: שגנונו. מלכות: על אכרסיה: כשנחם נד' מלכים: כטי אכיי. האי חסר מד היכי קאמר אי חסר מד רבוא וכו': ראשונה. כמ ראשונה מחיל של סנחריב: עברו כשמי. שנו הסוסים בירדן ונתמעטו וקמוס עד שצברו: אמלטיים כשון מקור: ה"ג וילא מלכ' ה' ויך כמחנה אשור אמר רבי וכו' ולא גרסינן וסא כתיב וילא מלכ' ה' אלא כל המחנה אשור אינו אלא קפ"ה אלף ולעיל קתני מלכים וס' רבוא: הללו. קפ"ה אלף ראשי גייסות נגידו החיל שכן עולה למשנן נגידו
4. ויצא יעקב מבאר שבע וילך תרצה כראשית כ"ו
5. ויסע במקום וילך וישק יצא אל השמש וישק טאבני ויקדים וישם מטאשקו וישב במקום ההוא כראשית כ"ז
6. ואקח אל תרפיל בער הקע הזה ואל תשא בעדס רנה ותפלה ואל תפגע בו כי אני שמש ומלחא: בית אל זה ירושלים חרן מוץ לחרן: כי נח השמש לא נאמר אלא כי נח השמש דמשמע שהיה דעמו לחזור כי עוד היום גדול כיון שראה כי נח השמש לן: ויורח לו השמש משמע השמש שהיה לו כבר שנה כשילו כבר: ומלך דכלה וקושי דדוד: כלאפין לנחמיה: הכס נמי אשתיי אכיסר. מכהני נוב: שגנונו. מלכות: על אכרסיה: כשנחם נד' מלכים: כטי אכיי. האי חסר מד היכי קאמר אי חסר מד רבוא וכו': ראשונה. כמ ראשונה מחיל של סנחריב: עברו כשמי. שנו הסוסים בירדן ונתמעטו וקמוס עד שצברו: אמלטיים כשון מקור: ה"ג וילא מלכ' ה' ויך כמחנה אשור אמר רבי וכו' ולא גרסינן וסא כתיב וילא מלכ' ה' אלא כל המחנה אשור אינו אלא קפ"ה אלף ולעיל קתני מלכים וס' רבוא: הללו. קפ"ה אלף ראשי גייסות נגידו החיל שכן עולה למשנן נגידו
7. ויצא יעקב מבאר שבע וילך תרצה כראשית כ"ו
8. ויסע במקום וילך וישק יצא אל השמש וישק טאבני ויקדים וישם מטאשקו וישב במקום ההוא כראשית כ"ז
9. ואקח אל תרפיל בער הקע הזה ואל תשא בעדס רנה ותפלה ואל תפגע בו כי אני שמש ומלחא: בית אל זה ירושלים חרן מוץ לחרן: כי נח השמש לא נאמר אלא כי נח השמש דמשמע שהיה דעמו לחזור כי עוד היום גדול כיון שראה כי נח השמש לן: ויורח לו השמש משמע השמש שהיה לו כבר שנה כשילו כבר: ומלך דכלה וקושי דדוד: כלאפין לנחמיה: הכס נמי אשתיי אכיסר. מכהני נוב: שגנונו. מלכות: על אכרסיה: כשנחם נד' מלכים: כטי אכיי. האי חסר מד היכי קאמר אי חסר מד רבוא וכו': ראשונה. כמ ראשונה מחיל של סנחריב: עברו כשמי. שנו הסוסים בירדן ונתמעטו וקמוס עד שצברו: אמלטיים כשון מקור: ה"ג וילא מלכ' ה' ויך כמחנה אשור אמר רבי וכו' ולא גרסינן וסא כתיב וילא מלכ' ה' אלא כל המחנה אשור אינו אלא קפ"ה אלף ולעיל קתני מלכים וס' רבוא: הללו. קפ"ה אלף ראשי גייסות נגידו החיל שכן עולה למשנן נגידו
10. ויצא יעקב מבאר שבע וילך תרצה כראשית כ"ו
11. ויסע במקום וילך וישק יצא אל השמש וישק טאבני ויקדים וישם מטאשקו וישב במקום ההוא כראשית כ"ז
12. ואקח אל תרפיל בער הקע הזה ואל תשא בעדס רנה ותפלה ואל תפגע בו כי אני שמש ומלחא: בית אל זה ירושלים חרן מוץ לחרן: כי נח השמש לא נאמר אלא כי נח השמש דמשמע שהיה דעמו לחזור כי עוד היום גדול כיון שראה כי נח השמש לן: ויורח לו השמש משמע השמש שהיה לו כבר שנה כשילו כבר: ומלך דכלה וקושי דדוד: כלאפין לנחמיה: הכס נמי אשתיי אכיסר. מכהני נוב: שגנונו. מלכות: על אכרסיה: כשנחם נד' מלכים: כטי אכיי. האי חסר מד היכי קאמר אי חסר מד רבוא וכו': ראשונה. כמ ראשונה מחיל של סנחריב: עברו כשמי. שנו הסוסים בירדן ונתמעטו וקמוס עד שצברו: אמלטיים כשון מקור: ה"ג וילא מלכ' ה' ויך כמחנה אשור אמר רבי וכו' ולא גרסינן וסא כתיב וילא מלכ' ה' אלא כל המחנה אשור אינו אלא קפ"ה אלף ולעיל קתני מלכים וס' רבוא: הללו. קפ"ה אלף ראשי גייסות נגידו החיל שכן עולה למשנן נגידו
13. ויצא יעקב מבאר שבע וילך תרצה כראשית כ"ו
14. ויסע במקום וילך וישק יצא אל השמש וישק טאבני ויקדים וישם מטאשקו וישב במקום ההוא כראשית כ"ז
15. ואקח אל תרפיל בער הקע הזה ואל תשא בעדס רנה ותפלה ואל תפגע בו כי אני שמש ומלחא: בית אל זה ירושלים חרן מוץ לחרן: כי נח השמש לא נאמר אלא כי נח השמש דמשמע שהיה דעמו לחזור כי עוד היום גדול כיון שראה כי נח השמש לן: ויורח לו השמש משמע השמש שהיה לו כבר שנה כשילו כבר: ומלך דכלה וקושי דדוד: כלאפין לנחמיה: הכס נמי אשתיי אכיסר. מכהני נוב: שגנונו. מלכות: על אכרסיה: כשנחם נד' מלכים: כטי אכיי. האי חסר מד היכי קאמר אי חסר מד רבוא וכו': ראשונה. כמ ראשונה מחיל של סנחריב: עברו כשמי. שנו הסוסים בירדן ונתמעטו וקמוס עד שצברו: אמלטיים כשון מקור: ה"ג וילא מלכ' ה' ויך כמחנה אשור אמר רבי וכו' ולא גרסינן וסא כתיב וילא מלכ' ה' אלא כל המחנה אשור אינו אלא קפ"ה אלף ולעיל קתני מלכים וס' רבוא: הללו. קפ"ה אלף ראשי גייסות נגידו החיל שכן עולה למשנן נגידו
16. ויצא יעקב מבאר שבע וילך תרצה כראשית כ"ו
17. ויסע במקום וילך וישק יצא אל השמש וישק טאבני ויקדים וישם מטאשקו וישב במקום ההוא כראשית כ"ז
18. ואקח אל תרפיל בער הקע הזה ואל תשא בעדס רנה ותפלה ואל תפגע בו כי אני שמש ומלחא: בית אל זה ירושלים חרן מוץ לחרן: כי נח השמש לא נאמר אלא כי נח השמש דמשמע שהיה דעמו לחזור כי עוד היום גדול כיון שראה כי נח השמש לן: ויורח לו השמש משמע השמש שהיה לו כבר שנה כשילו כבר: ומלך דכלה וקושי דדוד: כלאפין לנחמיה: הכס נמי אשתיי אכיסר. מכהני נוב: שגנונו. מלכות: על אכרסיה: כשנחם נד' מלכים: כטי אכיי. האי חסר מד היכי קאמר אי חסר מד רבוא וכו': ראשונה. כמ ראשונה מחיל של סנחריב: עברו כשמי. שנו הסוסים בירדן ונתמעטו וקמוס עד שצברו: אמלטיים כשון מקור: ה"ג וילא מלכ' ה' ויך כמחנה אשור אמר רבי וכו' ולא גרסינן וסא כתיב וילא מלכ' ה' אלא כל המחנה אשור אינו אלא קפ"ה אלף ולעיל קתני מלכים וס' רבוא: הללו. קפ"ה אלף ראשי גייסות נגידו החיל שכן עולה למשנן נגידו
19. ויצא יעקב מבאר שבע וילך תרצה כראשית כ"ו
20. ויסע במקום וילך וישק יצא אל השמש וישק טאבני ויקדים וישם מטאשקו וישב במקום ההוא כראשית כ"ז
21. ואקח אל תרפיל בער הקע הזה ואל תשא בעדס רנה ותפלה ואל תפגע בו כי אני שמש ומלחא: בית אל זה ירושלים חרן מוץ לחרן: כי נח השמש לא נאמר אלא כי נח השמש דמשמע שהיה דעמו לחזור כי עוד היום גדול כיון שראה כי נח השמש לן: ויורח לו השמש משמע השמש שהיה לו כבר שנה כשילו כבר: ומלך דכלה וקושי דדוד: כלאפין לנחמיה: הכס נמי אשתיי אכיסר. מכהני נוב: שגנונו. מלכות: על אכרסיה: כשנחם נד' מלכים: כטי אכיי. האי חסר מד היכי קאמר אי חסר מד רבוא וכו': ראשונה. כמ ראשונה מחיל של סנחריב: עברו כשמי. שנו הסוסים בירדן ונתמעטו וקמוס עד שצברו: אמלטיים כשון מקור: ה"ג וילא מלכ' ה' ויך כמחנה אשור אמר רבי וכו' ולא גרסינן וסא כתיב וילא מלכ' ה' אלא כל המחנה אשור אינו אלא קפ"ה אלף ולעיל קתני מלכים וס' רבוא: הללו. קפ"ה אלף ראשי גייסות נגידו החיל שכן עולה למשנן נגידו
22. ויצא יעקב מבאר שבע וילך תרצה כראשית כ"ו
23. ויסע במקום וילך וישק יצא אל השמש וישק טאבני ויקדים וישם מטאשקו וישב במקום ההוא כראשית כ"ז

וילא יעקב מבאר שבע וילך חרנה. אלא נח לא לחרן וכתיב ויסע במקום שעדיין לא הגיע לחרן שהיה עדיין צבית אל: שפסעלנו בו אכוס. אכרסה ויחמק (ואכרסה דכתיב ויעקב משם וכרסתי יין יחמק לין מקרא נידו): סרסר דבעמיה למחדר. למקום: קפסל ליה ארעא. והיה שם מיד וקרא מוכיח דכתיב ויסע במקום שהמקום פגעו וסקפלה לו החרן ומקרה לו המקום: הכי גרסינן ד"א לין פניעה אלא פסלה. ונראה למורי דהכא לא מיגרסא הך מילתא: בית אל זה ירושלים חרן מוץ לחרן: כי נח השמש לא נאמר אלא כי נח השמש דמשמע שהיה דעמו לחזור כי עוד היום גדול כיון שראה כי נח השמש לן: ויורח לו השמש משמע השמש שהיה לו כבר שנה כשילו כבר: ומלך דכלה וקושי דדוד: כלאפין לנחמיה: הכס נמי אשתיי אכיסר. מכהני נוב: שגנונו. מלכות: על אכרסיה: כשנחם נד' מלכים: כטי אכיי. האי חסר מד היכי קאמר אי חסר מד רבוא וכו': ראשונה. כמ ראשונה מחיל של סנחריב: עברו כשמי. שנו הסוסים בירדן ונתמעטו וקמוס עד שצברו: אמלטיים כשון מקור: ה"ג וילא מלכ' ה' ויך כמחנה אשור אמר רבי וכו' ולא גרסינן וסא כתיב וילא מלכ' ה' אלא כל המחנה אשור אינו אלא קפ"ה אלף ולעיל קתני מלכים וס' רבוא: הללו. קפ"ה אלף ראשי גייסות נגידו החיל שכן עולה למשנן נגידו

לכדאמרין ארבעים וחמשה אלף בני מלכים שמיים אלף גבורים ששים אלף אחויו חרב הכי קפ"ה אלף אכל האחרים שמתו לין מספר כדלמך והשאר פרשים לין מספר: כמה הכס. המלך: סיד בגדולה. די הגדולה לא נאמר אלא היד דמשמע היד שמתדה וכו': מנלך נעוטה. שחיה מנלך להרוג את אלו: גבריאל. ממניה על בשול הפירות: הוקק לאלו. לחיל סנחריב להרגו: אבד ארסך. דכחך לררן לפי מומך: לנעול שבתך אשטמע. לשונך התראה והפחדו: נפש. נפת: עשרה. שהעבר יכול להטיף טיפה של דיו והיינו יו"ד שנשאר עשרה: ושמואל אמר שטעה ונשאר בו שוללות כנוקף ויס. שאין נשארין בו אלא דבר מועט שנים או שלשה גרגרים כדלש אמיר כן לא ישתיר כמתנהו אלא דבר מועט וכמה ארבעה וחמשה נסעפיה פוריה ארבעה וחמשה והיינו חמשה: יד שנים ושלושה ארבעה וחמשה. ר' יוחנן מקרא לא ליה דבר מועט וכמה ארבעה הללו חמשה נשתיירו מהן סנחריב ושני נניו וקרא משמע כנוקף וית דמשייר מעט כדלש עקף שנים או שלשה גרגרים כן ישתיר לו מעט ד' או ה' : נכונדנלר דכסוי. נבי [מגנין] מיסאל ועזריה תוארו ורויה די רביעאה דמי לבר אליהן אלא דחזו גבריאל והכירו וכסוי: סנחריב ושני נניו דכסוי בני סוף ששמוה בים וגו': אי אספר לאמרו. שהקדוש ב"ה בעלמנו נלחו לסנחריב: דאייטויסוהו לפניו. כדלמירין שהביט עמו ארבעים וחמשה אלף בני מלכים: אשני

וכתיב ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה וכתיב ויפגע במקום וילין שם כי בא השמש כי מוטא לחרן אמר אפשר עברתי על מקום שהתפללו בו אבותי ואני לא התפללתי בו בעי למיהדר כיון דהרהר בדעתיה למיהדר קצצה ליה ארעא מיד ויפגע במקום (א) דבר אחר (א) אין פגיעה אלא תפלה שנאמר ואתה אל תתפלל בעד העם הזה ואל תשא בעדם רנה ותפלה ואל תפגע בו וילין שם כי בא השמש בחר דצלי בעי למיהדר אמר הקב"ה צדיק זה בא לבית מלוני יפטר בלא לינה מיד בא השמש והיינו דכתיב ויורח לו השמש וכי לו בלבד ורחה והלא לכל העולם כולו ורחה אלא א"ר יצחק שמש שבא בעבורו ורחה בעבורו ומנלך דכלה זרעיה דדוד דכתיב ועתליה אם אחיהו ראתה כי מת בנה ותקם ותאבד את כל זרע הממלכה והא אשתיר ליה יואש החם נמי אשתיר אביתר דכתיב וימלט בן אחד לאחימלך בן אחיטוב ושמו אביתר אמר רב יהודה אמר רב אלמלא (לא) נשתיר אביתר לא אחימלך בן אחיטוב לא נשתיר מורעו של דוד שריד ופליט אמר רב יהודה אמר רב בא עליהם סנחריב הרשע בארבעים וחמשה אלף איש בני מלכים יושבים בקרונות של זהב ועמיהן שגולנות וזונות ובשמיים אלף גבורים לבושי שריון קליפה ובשמים אלף אחויו חרב רצים לפניו (א) והשאר פרסי רחב צוואר סוסיו ארבעים פרסי כך מחנהו מאתים ושישים ריבוא אלפים חסר חד בעי אבי חסר חד ריבוא או חסר חד אלפא או חסר מאה או חסר חד תיקו תנא ראשונים עברו בשחי שנאמר ויחלף ביהודה שטף ועבר אמצעיים עברו בקומה שנאמר עד צוואר יגיע אחרונים העלו עפר בגלגלים ולא מצאו מים בנהר לשחות עד שהביאו מים ממקום אחר ושחו שנאמר אני קרתי ושחיתי מים וגו' והכתיב ויצא מלאך ה' ויכה במחנה אשור מאה ושמינים וחמשה אלף (ויקומו) (וישכימו) בבקר והנה כלם פגרים מתים אמר ר' אבהו הללו ראשי גייסות הן אמר רב אשי דיקא נמי דכתיב (ב) במשמנו רון כשמינים דאית בהו אמר רבינא דיקא נמי דכתיב (א) וישלח ה' מלאך ויכה כל גבור חיל ונגיד ושר במחנה וגו' ויבא בית אלהיו ומיצאי מעיו שם הפלוהו כחרב שמו מניה כמה הכס רבי אליעזר אומר ביד הכס שנאמר ויורא ישראל את ה' הגדולה ה' שעתידה ליפרע מסנחריב רבי יהושע אומר באצבע הכס שנאמר וימארו החרטמים אל פרעה אצבע אלהים היא היא אצבע שעתידה ליפרע מסנחריב ר' אליעזר בנו של ר' יוסי הגלילי אומר אמר לו הקב"ה לגבריאל מנלך נעוטה אמר לפניו רבוננו של עולם נטושה ועומדת מששת ימי בראשית שנאמר (א) מפני חרבות נדרו (גו') ר' שמעון בן יוחי אומר אותו הפרק זמן כישול פירות היה אמר לו הקב"ה לגבריאל כשאתה יוצא לבשל פירות הוקק להם שנאמר (א) מידו עברו יקח אתכם כי בבקר בבקר יעבור ביום ובלילה והיה רק זועה הבין שמועה וגו' אמר רב פפא היינו דאמרי אינשי אנב אורחך דבבך אבא אמר כפיים ויש אומרים בחוטמן נשף בהן ומחו שנאמר (א) כפי אל כפי והניחותי חמתי ר' יצחק נפחא אמר אונים גלה להם ושמעו שירה מפי חיות ומתו שנאמר (א) מרוממתך נפצו גוים וכמה נשתיר מהם רב אמר (א) עשרה שנאמר (א) ושאר עין יערו מספר יהיו ונער יכתבם כמה נער יכול לכתוב עשרה ושמואל אמר תשעה שנאמר (א) ונשאר בו עוללות כנוקף וית שנים שלשה גרגרים כראש אמיר ארבעה חמשה כסעפיה ר' יהושע בן לוי אמר ארבעה עשר שנאמר שנים שלשה (וכי') ארבעה וחמשה רבי יוחנן אמר חמשה סנחריב ושני בניו נכונדנלר ונבוור ארן נבוור ארן גמרא נבוור נצר דכתיב (א) ורוה דרביעאה דמי לבר אלהין ואי לאו דחוייה מנא הוה ידע סנחריב ושני בניו אכתיב (א) ויהי הוא משתחוה בית נסוך אלקיו ושראצו בניו הכרו כחרב ודמה נמלטו ארץ ארץ וימלך אסר חרן כהוהו כחרב אמר רבי אבהו אלמלא מקרא כתוב אא אפשר לאמרו דכתיב (א) ביום ההוא יגלה ה' בתער השכירה בעברי נהר במלך אשור את הראש ושער הרגלים וגם את הזקן תספה אתא קודשא בריך הוא ואדמי ליה כנברא סבא א"ל כי אזלת לגבי מלכי מזרח ומערב דאייחיתניהו לבנייהו וקטלתינהו מאי אמרת להו אמר (א) להו ההוא גברא כההוא פחדא נמו יתיב אמר ליה היכי נעביד א"ל זיל ושני

מסורת הש"ס  
 (א) חילין לא: (ב) נכרית  
 (ג) תענית: (ד) סוטי יד.  
 (ה) ופי' חוסי מנילה אל.  
 (ו) ד"א אלמלא (ד) וי"ל מפני  
 ד"א חסר עוטה וגו' (ה) ופי'  
 תוספת ממתו טע ד"א  
 קולו (ו) וי"ל ליה (ז) רש"ל  
 מ"ו.

הגהות הגר"א

[א] נס' ד"א לין פניעה טי'  
 עד ואל תפגע בו. מחמק:  
 [ב] טע והשאר פרשים.  
 ר"ב ורגלים:

מוסף רש"י

וילך חרנה. אלא נח לא לחרן וכתיב ויסע במקום שעדיין לא הגיע לחרן שהיה עדיין צבית אל: שפסעלנו בו אכוס. אכרסה ויחמק (ואכרסה דכתיב ויעקב משם וכרסתי יין יחמק לין מקרא נידו): סרסר דבעמיה למחדר. למקום: קפסל ליה ארעא. והיה שם מיד וקרא מוכיח דכתיב ויסע במקום שהמקום פגעו וסקפלה לו החרן ומקרה לו המקום: הכי גרסינן ד"א לין פניעה אלא פסלה. ונראה למורי דהכא לא מיגרסא הך מילתא: בית אל זה ירושלים חרן מוץ לחרן: כי נח השמש לא נאמר אלא כי נח השמש דמשמע שהיה דעמו לחזור כי עוד היום גדול כיון שראה כי נח השמש לן: ויורח לו השמש משמע השמש שהיה לו כבר שנה כשילו כבר: ומלך דכלה וקושי דדוד: כלאפין לנחמיה: הכס נמי אשתיי אכיסר. מכהני נוב: שגנונו. מלכות: על אכרסיה: כשנחם נד' מלכים: כטי אכיי. האי חסר מד היכי קאמר אי חסר מד רבוא וכו': ראשונה. כמ ראשונה מחיל של סנחריב: עברו כשמי. שנו הסוסים בירדן ונתמעטו וקמוס עד שצברו: אמלטיים כשון מקור: ה"ג וילא מלכ' ה' ויך כמחנה אשור אמר רבי וכו' ולא גרסינן וסא כתיב וילא מלכ' ה' אלא כל המחנה אשור אינו אלא קפ"ה אלף ולעיל קתני מלכים וס' רבוא: הללו. קפ"ה אלף ראשי גייסות נגידו החיל שכן עולה למשנן נגידו

22. ויצא יעקב מבאר שבע וילך תרצה כראשית כ"ו  
 23. ויסע במקום וילך וישק יצא אל השמש וישק טאבני ויקדים וישם מטאשקו וישב במקום ההוא כראשית כ"ז